

переконуватися у тому, що правильно їх розумієте. При цьому утримуватися від оцінки, схвалення чи несхвалення переживань співрозмовника. Зазначене є важливим комунікативним умінням.

Керування взаєминами – четвертий компонент емоційного інтелекту, здатність впливати на емоції інших людей, вибудовувати стосунки з людьми і спрямовувати їхню поведінку в бажаному напрямку.

Під час **тренінгів** пропонуємо педагогам опрацювати сучасні техніки керування взаєминами, а саме: **«Тайм-аут»** – техніка реагування в період гніву, **«Зроби крок назад. Подивись на ситуацію з іншого боку»** – зміна емоційної поведінки на більш доцільну, **«Я-висловлювання»** для вираження власних почуттів з пропозицією способів вирішення проблеми. Робота за зазначеними техніками сприяє розвитку в педагогів таких умінь:

- аналізувати й розуміти стосунки з іншими;
- володіти навичками активного слухання;
- надавати та сприймати емоційну підтримку;
- вербалізувати емоції;
- адекватно й толерантно реагувати на позитивні і негативні емоції з боку інших;
- конструктивно захищати власні психологічні кордони;
- вирішувати емоційно напружені ситуації, конфлікти, обговорювати непорозуміння та долати бар'єри у спілкуванні.

Висновки. Отже, проведена робота з розвитку емоційного інтелекту педагогів дає підстави стверджувати, що педагоги:

- усвідомлюють значення емоційного інтелекту для ефективного виконання професійних обов'язків і забезпечення психологічно комфортного середовища в закладі освіти;
- підтверджують необхідність його розвитку впродовж життя, акцентуючи на ефективності розвитку емоційного інтелекту в системі післядипломної освіти;
- розуміють, що додаткової уваги потребує оволодіння сучасними техніками розвитку емоційного інтелекту.

В. С. Кудін,

завідувач лабораторії виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

МЕТОДИЧНИЙ ВІДЕОКЕЙС «ВИХОВУЄМО СУЧАСНО»

В умовах воєнної агресії російської федерації в Україні особливе значення набуває національно-патріотичне виховання всіх учасників освітнього процесу.

У наказі Міністерства освіти і науки України від 06 червня 2022 р. № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641», відповідному листі МОН України від 10 червня 2022 року № 1/6267-22 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» наголошено, що національно-патріотичне виховання

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
2. Костюк А. В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 2014. № 2. С. 85–89.
3. Новак О. О. Шляхи розвитку емоційного інтелекту педагогічних працівників. *Постметодика*, 2010. № (6)97. 41–47.
4. *Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти*. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ (Дата звернення: 01.04.2023).
5. *Про затвердження Державного стандарту початкової освіти*/ Постанова КМУ № 87 від 21 лютого 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (Дата звернення: 01.04.2023).
6. *Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»*. Наказ Міністерства економіки України № 755-21 від 19 жовтня 2021 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti> (Дата звернення: 05.04.2023).
7. *Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»* Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736-20 від 23.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (Дата звернення: 31.03.2023).
8. Санько К. О. Феномен емоційного інтелекту в сучасній психології. *Сучасна психологія: теорія і практика*, Київ, 2015. № 44–47.
9. Шпак М. Емоційний інтелект у контексті сучасних психологічних досліджень. *Психологія особистості*, 2011. № 1, С. 282–288.

стратегічних підходів до національно-патріотичного виховання дітей та молоді, які визначені Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/219 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання», Постановами Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 р. № 932 «План дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки», від 30 червня 2021 року № 673 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

У методичних рекомендаціях на 2022/2023 навчальний рік Міністерство освіти і науки України серед пріоритетних напрямів діяльності визначило **посилення національно-патріотичного виховання та формування громадянської позиції**. Отже, в умовах військової агресії російської федерації проти України, виховна робота набуває особливого значення і статусу.

У зв'язку із цим Лабораторія-центр ЗНО та моніторингу якості освіти обласного інституту у січні-лютому 2023 року провела дослідження стану національно-патріотичного виховання учнів закладів освіти Черкащини. Аналіз результатів моніторингу засвідчив, що переважна більшість заходів з патріотичного виховання присвячена українським історичним подіям та показу історичних діячів, борців за незалежність України (понад 80%). Але у своїх відповідях на запитання анкет учні висловили побажання більше проводити виховних заходів сучасного зразка, а саме: флешмобів, челенджів, акцій та інші інтерактивні форми виховної взаємодії, у тому числі – із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Виховний процес в умовах воєнного часу – це виклик для школи, учителів та учнів. Тому перед кожним педагогом постало чимало складних і важливих питань: як працювати в умовах військового стану, на чому зацентрувати акценти? Під час вихідного діагностування, проведеного на курсах підвищення кваліфікації слухачі зазначають, що в інформаційному освітньому просторі бракує сучасних зразків виховних заходів, на жаль, не всі педагоги вміють впроваджувати та ініціювати сучасні форми роботи з учнівською молоддю. Для подолання таких прогалин у виховній майстерності педагогічних працівників, за нашими переконаннями, на допомогу педагогічному працівнику має існувати такий ресурс, який допоможе йому у непростий час повномасштабної військової агресії віднайти необхідні знання, практики та зразки виховної діяльності.

З цією метою лабораторія виховної роботи пропонує **Методичний відеокейс «Виховуємо сучасно»** як складової кластеру компенсаторної освіти педагогів.

Методичний відеокейс «Виховуємо сучасно» містить докладні методичні рекомендації та інструментарій для організації освітнього процесу в сучасних умовах та представлений чотирма кейсами: «Відеозаписи групових форм виховних заходів», «Учнівські відеоакції виховного спрямування», «Відео патріотичних відеороликів», «Інформаційні матеріали» (рис. 1):

Рис.1. Структура методичного відеокейсу «Виховуємо сучасно»

Запропонований відеокейс має на меті вирішити такі конкретні завдання:

- мотивувати освітян до зміни підходів щодо організації виховної діяльності в умовах воєнного стану та післявоєнної розбудови;
- сприяти опануванню сучасних підходів до організації військово-патріотичного виховання, роботи органів учнівського самоврядування, волонтерської діяльності, сучасних підходів до екологічного виховання учнівської молоді та ін.

Відеокейс «Виховуємо сучасно» допоможе педагогічним працівникам в опануванні новими інструментами сучасного освітнього процесу в умовах воєнної агресії та повоєнній розбудові нашої країни, компенсуючи компенсаторні втрати і прогалини.

До прикладу, у кейсі «**Відеозаписи групових форм виховних заходів**» представлено відеопрезентації різноманітних групових флешмобів, руханок для здобувачів освіти, фрагменти навчальних занять тощо. Зацікавить педагогів у даному кейсі компенсаторної освіти відео флешмоб «*Рушник єднання молоді України*», який поєднує у собі елементи сучасної патріотичної руханки та елементи танцю. (Цей захід відбувався на Черкащині на виконання всеукраїнської акції лідерської спільноти України).

Флешмоб «*Повертайся живим*» – це патріотично-музична композиція без слів. Композиція створена з метою підняття бойового духу наших військових

лідерами Черкаської спеціалізованої школи I-III ступенів №28 ім. Т.Г.Шевченка Черкаської міської ради у 2014 році і відправлена на фронт. Відтворили цей флешмоб у інституті післядипломної освіти педагогічних працівників під час проведення хепенінгу до Дня Гідності і Свободи.

Школа розвитку учнівського самоврядування області представлена двома майстер-класами від лідерів області з досвіду своєї діяльності.

Кейс «Учніські відеоакції виховного спрямування» містить відео від окремих вихованців і цілих колективів. У ньому представлено зразки проведення патріотичних, екологічних та спортивних акцій учнівських колективів області. Відповідно до представлених форм виховної роботи кожен заклад освіти зможе створити за аналогією такий же якісний продукт виховного спрямування як патріотичний відеоролик «Обличчя моєї України. Черкащина».

Актив лідерів Ліги старшокласників Черкащини щороку ініціює різноманітні флешмоби та челенджі, зокрема мова йде про флешмоб щодо створення патріотичних відеороликів до 30-річчя Незалежності України. До цієї ініціативи долучились старшокласники із усієї України. Протягом серпня місяця на ютуб каналі Українського державного центру позашкільної освіти був доступний перегляд відеоробіт і можливість проголосувати за них.

Від Черкаської області на конкурс надіслано 4 роботи. На даній освітній платформі розміщено патріотичний відеоролик «Обличчя моєї України. Канів», який створив учень 11 класу Канівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №4 Канівської міської ради Іван Юшко (ролик у числі переможців Всеукраїнського конкурсу). На окрему увагу заслуговує патріотичний відеоролик «Стежками Звенигородщини іду». Робота присвячена видатному українському поету, прозаїку, драматургу, художнику, політичному і громадський діячу, нашому видатному земляку – Тарасу Григоровичу Шевченку. І саме вивчення історико-патріотичної спадщини великого Кобзаря, його пророцьких настанов є важливим чинником формування у наших дітей та молоді національно-патріотичної свідомості, готовності покращувати і захищати свою Батьківщину.

Цікава форма патріотичного виховання учнів, представлена у кейсі компенсаторної освіти, – відеоролики вітань учнівських колективів своїх вчителів-захисників України. Ініціатива проведення заходу виникла у Президента Ліги старшокласників Черкащини 2019 року, який наразі виборює незалежність України на фронті. Ініціативу підтримали лідери, педагогічні колективи та родини вчителів.

Також кейс містить відеороботу вихованців гуртка Центру дитячої та юнацької творчості м. Черкас «Юні журналісти». У ній представлені результати опитування містян до Дня Гідності і Свободи України. Містяни висловлюють свої думки щодо того, як вони розуміють поняття «Гідність» та «Свобода»

Відеоролик від активу лідерів Золотоніського осередку Ліги старшокласників Черкащини «Субкультура», розміщений у кейсі, презентує думки старшокласників щодо шляхів подолання негативних явищ в учнівському середовищі.

Кейс «Відео патріотичних роликів» презентує участь учнівської молоді у різноманітних патріотичних проектах та форумах. Зокрема, відео

соціального проекту «Відкрий своє серце» є зразком організації ефективною проектною діяльністю. Ідея щодо створення даного проекту виникла у лідерів районних та територіальних осередків Ліги, які зі щирим серцем і турботою прийняли у свої учнівські колективи вимушено переміщених дітей. Зауважимо, що від початку воєнних дій Черкащина прихистила більш ніж 200 тисяч осіб, це діти і батьки. Наразі частина з них вже повернулися до своїх областей, а деяких дітей у свої учнівські колективи прихистили заклади освіти. Той не дивно, адже Черкащина – серце України. Саме тут, на Черкащині ще за часів козаччини, зародився дух української нації, повіяв вільний вітер українського спротиву з Холодного Яру, почалася визвольна боротьба за свободу та незалежність. І кому, як не її лідерам, відкрити своє серце для всіх, хто сьогодні потребує тепла, прихистку, співчуття, допомоги та взаєморозуміння. Лідери звертаються і пропонують допомогу всім, хто приїхав вчора, сьогодні і може приїхати завтра. Пропонують долучатися до спільних творчих справ – акцій, флешмобів, майстер-класів, різних активностей для того, щоб виразити свої емоції та ПОЧУТТЯ ЧЕРЕЗ ДІЮ, СЛОВО, ДУМКУ...

Пропонований кейс також представляє матеріали відео фільму «Всякому місту звичай і права», створеного учнівською спільнотою України до 300-річчя Г.С.Сковороди. До створення фільму долучились 3 лідерки Ліги старшокласники області.

Кейс «Інформаційні матеріали» містить інструктивно-методичні матеріали для педагогічних працівників та гіперпосилання на електронні документи. Зокрема, представлено інформацію про акцію до Дня Святого Миколая «На Святого Миколая любов'ю зігріти, подарунки надсилають з Черкащини діти», яка мала на меті допомогти дітям Херсону. Акція об'єднала батьків, дітей, педагогічні колективи закладів загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної освіти, фахової перед вищої та небайдужих громадян області.

Також сегмент містить інформацію виступів членів лабораторії виховної роботи у веб-конференції «Заради майбутнього єднаймося, Черкащино!». Представлена інформація про звітно-виборчу конференцію Ліги старшокласників Черкащини, зокрема відеозвіт Президента Ліги про пророблену роботу за 2022 рік та звіт активістки Ліги про здійснений міжнародний проект «Нашого цвіту по всьому світу».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології в підготовці вчителів: навчальний посібник. Харків, 2018. 457 с.
2. Лист Міністерства освіти і науки України № 1/6267-22 від 10.06.2022 р. «Про деякі питання національно-патріотичного виховання у закладах освіти». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86625/
3. Лист Міністерства освіти і науки України від 29.03.2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zabezpechennya-psiholoichnogo-suprovodu-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-v-umovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini>